Nemzetközi zenetörténeti szenzáció: XVI–XVII. századi kottakéziratok Bártfáról

2026/03/24

Az OSZK 2026. március 20-án sajtónyilvános eseményen jelentette be, hogy a Copia tartalomszolgáltatási felületén ingyenesen elérhetővé tette a XVI–XVII. századi európai egyházzene kiemelkedő forrásanyagát tartalmazó Bártfai Gyűjtemény több mint 2600 tételből álló kéziratos állományrészét.

[1]

[2]

Az Országos Széchényi Könyvtár 2026. március 20-án sajtónyilvános eseményen jelentette be, hogy a Copia tartalomszolgáltatási felületén ingyenesen elérhetővé tette a XVI–XVII. századi európai (elsősorban németalföldi, német és itáliai) egyházzene kiemelkedő forrásanyagát tartalmazó Bártfai Gyűjtemény **[3] több mint 2600 tételből álló kéziratos állományrészét.**

A gyűjtemény a XVI–XVII. századi régizenei források egyik legjelentősebb közép-európai kollekciója, amely a felvidéki Bártfa Szent Egyed-templomának virágzó egyházzenei gyakorlatát dokumentálja, s a nemzeti könyvtár Színháztörténeti és Zeneműtárának legkorábbi összefüggő állományrésze.

A gyűjtemény kialakulása az 1500-as évek közepétől a XVII. század végéig tartott, Bártfa városának virágkorában. A város polgárai az evangélikus hitet követték, és gyakran tanultak német egyetemeken, elsősorban Wittenbergben. A kulturális fejlődés meghatározó alakja Leonart Stöckel (1510–1560) volt, aki wittenbergi tanulmányai során személyes kapcsolatot alakított ki Martin Lutherrel és Philipp Melanchthonnal. Stöckel 1539-ben vette át a bártfai iskola vezetését, és tevékenysége nemcsak az oktatás színvonalát emelte, hanem közvetlen hatást gyakorolt a Szent Egyed-templom európai szintű zenei gyakorlatára is.

[4]

[5]

A templom kottatárából származó anyag 1915-ben került az intézmény gyűjteményébe. A korabeli kéziratos és nyomtatott szólamkönyvek több mint ötezer németalföldi, német, itáliai és felvidéki művet őriztek meg a XVI–XVII. századi énekes többszólamúság fénykorából. A kompozíciók túlnyomórészt szólamkönyvekben maradtak fenn, de a korszak világi hangszeres és vokális zenéjének darabjai is megtalálhatók közöttük szólamok és tabulatúralejegyzések formájában.

A most közzétett kéziratos állományrész [3] harminchárom jelzeten található, összesen hetven szólamkönyvet foglal magába, és több olyan kompozíciót is tartalmaz, amely kizárólag ebben a gyűjteményben maradt fenn. A húsz jelzetből álló nyomtatott anyagrész online publikációja az év második felében várható.

Prosa
minum
Quam miris sunt modis ornata cunctisque venerandu populis
Vt natus est ut Christus
stella magis visa luci da
Suum munera deferunt parvulo offerunt ut Regi toli que
sydg predicat

[6]

ab 8. voc.
Ierusalem gaude gaudio magno gaude
o magno quia veniet tibi Salvator, Allelujja Atta. Et in
rusale gloria mea Allelujja
Atta. & erunt prava indirecta et aspera in vias planas, Veni Do
ne, et noli tardare tardare, Alle luja.
Allelujja Atta.
Alle luja. Atta. Alle
10

[7]

[8]

Rózsa Dávid, az OSZK főigazgatója hangsúlyozta, hogy a több mint két és fél ezer kottakézirat online közzététele jelentős szakmai mérföldkő, amely új dimenzióba helyezte a közös európai kulturális örökséget. Kiemelte, hogy a XVI–XVII. századi zenei kultúra dokumentumai évszázadokon át rejtve, gyakran viszontagságos körülmények között maradtak fenn, s most a gondos feldolgozó munka és a digitális technológia révén válnak a szélesebb közönség és a nemzetközi kutatói közösség számára is hozzáférhetővé.

Novák Irén művészetért és közösségi művelődésért felelős helyettes államtitkár rámutatott arra, hogy a komolyzene a nemzeti identitás és a kulturális örökség szerves része, amely Liszt Ferenc, Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságán keresztül a mai zenei élet és oktatás alapját is képezi, miközben a magyar komolyzene nemzetközi szinten is versenyképes kulturális értéket képvisel. Hangsúlyozta, hogy a kulturális kormányzat többszintű támogatási rendszerekkel – így a Nemzeti Kulturális Támogatáskezelő pályázataival, a Nemzeti Kulturális Alap támogatásaival és a Petőfi Kulturális Programmal – segíti a komolyzenei élet fejlődését, és örömmel támogatja az ehhez hasonló kezdeményezéseket.

ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR
ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR
1802
BIBLIOTHECA
NATIONALIS
HUNGARIAE

[9]

ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR
ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR
1802
BIBLIOTHECA
NATIONALIS
HUNGARIAE

[10]

ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR
ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR
1802
BIBLIOTHECA
NATIONALIS
HUNGARIAE
ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR

[11]

[12]

Laskai Anna, az OSZK Színháztörténeti és Zeneműtárának osztályvezetője képes előadásában ismertette a kéziratos gyűjteményrész zenetörténeti jelentőségét. A mintegy egy év alatt elvégzett munka során először került sor arra, hogy autopszia (a kötetek kézbevétele) alapján megtörténjen a gyűjtemény műszintű feldolgozása. Előadásában kitért továbbá az állományrész restaurálási folyamataira, a töredékes kötetek értelmezhetőségének problematikájára, a szerzők beazonosíthatóságának kérdésére, valamint a kötetek speciális notációjára is.

A sajtótájékoztatón a Bártfai Gyűjtemény három kórusműve (Orlandus Lassus, Hieronymus Praetorius és Zacharias Zarewutius egy-egy alkotása) is megszólalt **a Héja Benedek irányította kamarakórus** előadásában.

Köszönjük kollégáink magas színvonalú, elkötelezett munkáját!

Tudományos feldolgozás: Laskai Anna, Hanvay Hajnalka, Szende Katalin
Állománymegőrzési projektkoordináció: Kukár Barnabás Manó
Restaurálás: Baranyai Emőke, Benke Éva, Horváth Diána,
Hotz Evelin, Péterfi Gyöngyvér, Ruska Lívia
Digitalizálás: Gyurkovics Anna, Kiss Kata Linda, Klinger Gábor,
Kondricz Ákos Levente, Kontár Csaba Attila, Pohánka Xénia
Digitális megőrzés: Gondos Gábor, Stenzel Rita
Online tartalomszolgáltatás: Gyetvai Gergely, Uri-Kovács József

[13]

[14]

[15]

[16]

[További képek](#) [17]
2026/03/25 - 17:33

Forrás webcím: http://193.6.201.226/hirek/nemzetkozi-zenetorteneti-szenzacio-16-17-szazadi-kottakeziratok-bartfarol_260320

Hivatkozások:
[1] http://193.6.201.226/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_01.jpg
[2] http://193.6.201.226/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_22.jpg
[3] https://copia.oszk.hu/kottak/bartfai-gyujtemeny/
[4] http://193.6.201.226/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_03_0.jpg
[5] http://193.6.201.226/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_02.jpg
[6] https://copia.oszk.hu/kotta/ms-mus-bartfa-24-a-d/
[7] https://copia.oszk.hu/kotta/ms-mus-bartfa-17-a-e-koll-2/
[8] https://copia.oszk.hu/kotta/ms-mus-bartfa-20-a-b/
[9] http://193.6.201.226/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_15.jpg
[10] http://193.6.201.226/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_11.jpg
[11] http://193.6.201.226/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_20.jpg
[12] http://193.6.201.226/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_07.jpg
[13] http://193.6.201.226/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_21.jpg
[14] http://193.6.201.226/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_24.jpg
[15] http://193.6.201.226/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_05.jpg
[16] http://193.6.201.226/sites/default/files/Kottakeziratok-Bartfarol_COPIA_260320_06.jpg
[17] https://www.facebook.com/photo/?fbid=1414181007416468&set=pcb.1414181117416457

[18] http://193.6.201.226/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek